

Juristföreningen i Stockholm

Den 25 oktober 1993 firade Juristföreningen i Stockholm sin 80-åriga tillvaro med sammankomst på Sällskapet i Stockholm, gästföreläsning av justitierådet Bertil Bengtsson, "Skadeståndsrätten vid en korsväg", middag och uppskattad samvaro.

Under tidigare år kunde man bland notiserna i Svensk Juristtidning årligen läsa en liten sammanfattning om föreningens verksamhet under det gångna året. Rapporteringen upphörde i samband med att föreningen under 1970-talet låg något i träda. Föreningen hade emellertid en klar anknytning till tidningen och en liten summering av dess första åttio år kan kanske vara på sin plats.

Juristföreningen i Stockholm bildades den 24 oktober 1913. Till dess första styrelse valdes justitierådet Tore Almén som ordförande, advokaten Carl Ljungholm som vice ordförande, och till övriga poster sekreteraren hos kommittén för rättegångsreformen Karl Schlyter, dåvarande professorn Nils Alexanderson, professor Albert Kôersner, häradshövdingen Gustaf Lindstedt, advokaten O. Lagerström och hovrättsassessorn Seth Bjurner.

Enligt stadgarna utgjorde föreningen en sammanslutning av personer som efter avlagd juris kandidatexamen eller examen till rättegångsverken ägnade sig åt juridisk verksamhet och föreningen hade till ändamål att tillgodose medlemmarnas intresse för juridiska frågor samt att främja deras med berörda verksamhet sammanhängande strävanden. Detta syfte består ännu idag.

Styrelsen ändrades inte förrän Almén avled 1919 och efterträddes av Birger Wedberg. Alméns efterlevande anhöriga skänkte genom gåvobrev 1919 Alméns juridiska bibliotek till föreningen och erinrade i gåvobrevet om det stora intresse Almén hyst för Juristföreningens utveckling. 1927 invaldes professor Nils Stjernberg i styrelsen och samma år slogs biblioteket, som hade en ansenlig omfattning, samman med Svensk Juristtidnings boksamling. Samtliga böcker förvarades på Drottningggatan 11, som var advokaten Ljungholms, sekreterarens, kontor. Nils Alexanderson blev ordförande 1933 och efterträddes 1936 av Stjernberg.

År 1936 träffades ett avtal mellan Sveriges Advokatsamfund, Juristföreningen och Föreningen för utgivande av Svensk Juristtidning om inrättandet av ett bibliotek; samfundet skulle stå för lokalen och föreningarna skulle tillskjuta boksamlingen samt bidra till kostnader för bl. a. vård, inköp och bibliotekspersonal. Genom tillkomsten 1952 av Emil Heijnes stiftelse för rättsvetenskaplig forskning ändrades de ekonomiska förutsättningarna för biblioteket radikalt och 1963 bildades Stiftelsen Juridiska Biblioteket i Stockholm. Till denna stiftelse överlämnade de tre ursprungliga ägarna samma år all litteratur och alla inventarier och övriga tillgångar. Avtalet från 1936 upphörde att gälla — kanske lika så gott det för i skattehänseende hade det vållat bryderi: var det ett enkelt bolag, som ägde biblioteket, eller var det fråga om ett samäganderättsförhållande eller kanske en förening med tre medlemmar?

Flera andra frejdade namn återfinns genom decennierna i föreningens styrelse: bankombudsmannen i Skandinaviska Banken Axel Åström från 1934, och borgmästaren Gunnar Fant från samma år, överståhålla-

ren Johan Hagander, advokaten Gudmund Silfverstolpe och advokaten Carl Swartling.

Ämnen fanns det gott om för sammankomsterna dessa lagstiftningsdecennier: Birger Ekeberg föreläste om äktenskaps ingående och upplösning, Johannes Hellner om domstolsorganisationen i första instans, Thore Engströmer om parts utsaga som bevismedel och om det nya konkurslagförslaget. Den nya skiljemannalagstiftningen debatterades 1930. Natanael Gärde höll vid flera tillfällen föredrag om ett reformerat rättegångsväsende och Åke Hassler talade om förundersökning i brottmål. Birger Ekeberg återkom om boutredning och arvsifte. Men också mer övergripande och allmänna ämnen behandlades; år 1926 förekom Drag ur Förenta staternas rättsliv, 1923 Axel Hemming-Sjöbergs synpunkter på advokaters sanningsplikt, och 1939 var inbjuden den lettiske justitieministern som talade om Lettlands Gericht. Och nog kan man falla i tankar inför justitierådet Wedbergs föredragstitel 1925: Juridik och erotik.

Andra tillfällen som imponerar är då akademikanslern Granfelt från Finland år 1943 talar om Rättsskipningen i Finland under pågående krig, liksom Östen Undéns föredrag 1955 om Rätt och politik i internationella förbindelser — ett föredrag som måste ha medfört många frågor. Exemplen skulle kunna mångfaldigas och den intresserade hänvisas till Svensk Juristtidnings tidigare nämnda notiser. Och genom åren löper också som en röd tråd den svenska — och även den övriga nordiska — skadeståndsrätten, lagstiftningen, praktiken och rättsfallen.

Konkurrensen från de mer specialiserade föreningarna och från annan verksamhet växte. Antalet medlemmar, som hade tid och möjlighet att komma till sammankomsterna, blev mindre och i februari 1972 sände ordföranden Sture Petrén ut ett upprop till medlemmarna med frågan hur en fortsatt verksamhet borde bedrivas. Fjorton medlemmar svarade och uttalade sig positivt om det nödvändiga med en "allmän" juristförening. Intresset bedömdes ändock vara alltför klen och föreningen fick sova i närmare ett decennium. Det blev advokaten Stig Assarson och justitierådet Gunnar Ehrner som därefter tillsammans med några andra goda krafter drog igång föreningen — och därvid är det.

Under de senaste tio åren har föreningen vuxit; antalet medlemmar är nu över 400. Sammankomsterna, tre till fyra om året, har kunnat förläggas till olika myndigheter och institutioner. Medlemmarna har haft förmånen att lyssna till bl. a. justitierådet Olle Höglund om Högsta domstolen, hovrättspresidenten Birgitta Blom om Svea hovrätt, justitierådet Ingrid Gärde Widemar om Raoul Wallenberg, ambassadören Hans Corell om rättsfrågor i utrikesförvaltningen, rättschefen Sven Norberg om Sverige, EG och EFTA, dåvarande justitiekanslern Hans Stark om kanslersämbetet och generaldirektören Anders Sahlén om finansinspektionens verksamhet. Paneldebatter har anordnats om t. ex. skiljedomsinstitutet, massmedias bevakning av rättegångar och Sveriges insatser för en uppbyggnad av ett nytt rättssystem i öststaterna. Och vid varje sammankomst har den gemensamma middagen givit tillfälle till kontakter och tankeutbyte.

Juristföreningen i Stockholm fyller sitt syfte, att tillgodose medlemmarnas intresse för juridiska frågor och att vara en tvärjuridisk träffpunkt

och kontaktyta. Almén skulle ha varit nöjd med Juristföreningens utveckling.

Inger Nyström